

Дубенська Інна Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра 7KM-2A курсу навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: т.в.о. завідувача кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Микитчик А.В.**

ВІКТИМОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМОК ЗАПОБІГАННЯ ШАХРАЙСТВУ В УКРАЇНІ

Анотація. Проведений аналіз профілактичних заходів віктимологічної спрямованості в зарубіжних країнах щодо запобігання шахрайству. За результатами якого, був зроблений висновок про те, що основні запобіжні заходи в плані віктимології в зарубіжних країнах, спрямовані в основному на роботу з громадськістю, яка орієнтує громадян на самозахист від різних посягань.

Summary. The analysis of preventive measures victimological orientation in foreign countries for the prevention of fraud. For the results of which, it was concluded that the main prevention measures in terms of Victimology in foreign countries, aimed mainly at public employment, which directs citizens to protect themselves from various attacks.

Серед перспективних напрямків кримінологічної теорії і практики одне з ключових місць займає віктимологія, становлення якої з впевненістю свідчить про необхідність вивчення фактора жертви для вирішення проблем не тільки кримінології, а й усього спектра кримінально-правових наук.

Ми не претендуючи на вичерпний аналіз, звернули увагу на найбільш вагомий в плані запобігання шахрайства профілактичні заходи віктимологічного характеру в зарубіжних країнах, що, безумовно, повинно сприяти підвищенню результативності боротьби з даним видом злочинних посягань.

Негативні тенденції розвитку злочинності в Україні супроводжують віктимізацію все більш широких верств населення і, отже, подальшого зростання кількості потерпілих. При цьому відомості статистики останніх років вказують нам на досить швидке зростання кількості вчинених шахрайств.

В даний час все частіше вчені та практики, називаючи різні цифри рівня злочинності, в своїх виступах, змушують замислитись над необхідністю розробки і реалізації нової концепції її запобігання, яка в

обов'язковому порядку повинна відповідати всім реаліям сьогодення. Але вся складність і неоднозначність даного явища, підштовхує на те, що спочатку повинно бути проведене науково-теоретичне опрацювання проблеми, а потім вже її законодавче та правозастосовне закріплення. Адже, в першу чергу, необхідно узагальнити сформований досвід за останні роки запобігання злочинності, як в теоретичному, так і практичному плані, а потім вже ставити перед собою інше завдання.

Серед перспективних напрямків кримінологічної теорії і практичної діяльності, безумовно, займає віктимологія. Виникнення, становлення, і розвиток якої з усією відповідальністю вказує на ефективність вивчення фактора жертви не тільки для вирішення кримінологічних проблем. Однак, результати віктимологічних досліджень і її сучасна доктрина не знаходять свого відображення в законодавчій діяльності, права і інтереси жертв злочинів ігноруються в практиці правоохоронних органів.

Як свідчить проаналізований зарубіжний досвід, вивчення злочинності без віктимологічного аналізу є неповним і неточним, особливо для корекції анти суспільної поведінки.[1, с.145]

На сьогоднішній день, досвід реалізації віктимологічної профілактики не втратив своєї актуальності і роль такого напрямку запобігання злочинам не зменшується. Більше того шахрайство - є особливим складом злочину, в механізмі вчинення якого є як би два суб'єкта, один - це злочинець, інший - потерпілий. Жертва шахрайства іноді сама зацікавлена у результаті справи, адже в більшості випадків потерпілі від шахрайства - це люди жадібні і легковірні.

Хотілося б приділити увагу віктимологічному напрямку запобігання шахрайським посяганням в таких країнах як Німеччина, США, Японія, Великобританія, так як саме там відбувалася найбільш активна розробка не тільки теоретичних проблем віктимології, а й практичних аспектів реалізації цього напрямку профілактики злочинів.

Доволі цікавий досвід віктимологічної профілактики шахрайства у Німеччині, Під час вивчення різних джерел, з'ясувалося, що приблизно з 60-х років минулого століття співробітниками правоохоронних органів в їх діяльності почала проводитись робота, яка спрямована на громадськість, яка орієнтує громадян на самозахист від різних посягань.

У навчальних закладах саме співробітниками поліції Німеччини розроблений спеціальний курс з основ віктимології, де поліцейські читають лекції і ведуть семінари щодо застосування положень цього напрямку роботи в їх практичній діяльності. Ефективно і досить часто використовується проведення консультацій з населенням про всілякі

шляхи захисту майна громадян від шахраїв. Саме в цих же цілях абсолютно безкоштовно, причому не тільки по радіо і телебаченню поширюються поради щодо профілактики шахрайських посягань на майнові інтереси громадян. Постійно транслюються передачі циклу «Кримінальна поліція радить», з практичними порадами про недопущення вчинення шахрайських посягань. Саме співробітниками кримінальної поліції розроблена і реалізована в дії спеціальна програма запобігання злочинам корисливої спрямованості, головною ідеєю якої є наступна формула: будь-який контакт поліцейського з населенням повинен служити інтересам профілактики. Крім того заходи віктимологічного характеру реалізуються на всіх рівнях.

Якщо розглядати Великобританію, то найбільш часто використовувані заходи, профілактичного характеру - це залучення населення до співпраці з поліцією (патрулювання, чергування у найбільш криміногенних районах), розвиваючи віктимологічний напрямок впливу на злочинність. Адже для цього не потрібно великих матеріальних витрат, так як здійснюються ці заходи за рахунок властивого кожній людині прагнення до самозахисту. Цікавий і той факт, що самим Урядом країни розроблено програму допомоги жертвам злочинів. Що стосується наукової діяльності, то цьому приділяється чимала увага - є багато статей і посібників, зміст яких полягає в самозахисті від всіх видів злочинних посягань, в тому числі і шахрайств. Майже на всій території створені асоціації потерпілих від злочинів корисливої спрямованості, причому практикується практика об'єднання сусідів, члени якого здійснюють патрулювання мікрорайонів і селищ, а при необхідності викликають поліцейський патруль.

У всіх навчальних закладах - від початкової школи до вузів - проводяться заняття з прикладної віктимології. Але найголовніше, те що є можливість пройти спеціальний тренінг, а після засвоєння отриманої інформації виробити навички найбільш прийнятної поведінки в кримінальних ситуаціях, в тому числі і механізм вчинення шахрайських посягань на майнові інтереси громадян. Адже шахрайство, як прояв «інтелектуальної» злочинності постійно вдосконалюється, з'являються нові способи розкрадання шляхом обману, які необхідно узагальнювати і аналізувати, з метою їх запобігання.

У Сполучених Штатах Америки є програмами спеціалізованої допомоги, які залучають широке коло жертв злочинів, включають надання необхідної психологічної допомоги, матеріальну підтримку для найбільш соціально-незахищених верств населення, а також послуги правового характеру. У деяких штатах участь у зміцненні правопорядку

беруть громадяни, яким надається винагорода за інформацію, що вона має оперативно-профілактичне значення.[2, с.182]

У ряді штатів і навчальних закладах створюються наукові центри, в спеціальних кримінологічних закладах організовуються і проводяться дослідження різних показників віктимізації населення. Передбачається, що запобігання не може бути настільки ефективним, якщо воно не організовано на системній і скоординованій основі і не включає заходи щодо поліпшення життя населення, удосконалення кримінального правосуддя і пенітенціарної системи.

Якщо говорити про таку країну, як Японія, то необхідно відзначити, що вона досягла значних успіхів у стримуванні росту показників злочинності. Дана країна цікава тим, що запобігання шахрайським посяганням на майнові інтереси громадян більшою мірою реалізується на місцевому рівні та за участю населення в припиненні даного виду злочинної поведінки. Саме ефективна система запобігання протиправним діям на рівні органів місцевого самоврядування дозволяє цілеспрямовано і раціонально здійснювати запобігання шахрайствам, в більшій мірі в житловому секторі, на вулиці, в навчальних закладах, де є чітко організована робота великих за кількістю студентських, молодіжних та жіночих організацій.

Вся робота національних міжнародних організацій ґрунтується на спеціально організованих науково-теоретичних дослідженнях, а також на дієвих методах інформування всіх верств населення – розповсюджуються спеціальні журнали, буклети, брошури, настанови, пам'ятки, проводяться постійні радіо і телепередачі.

В Україні на сьогоднішній день, неповнота і недостатня достовірність статистичної інформації щодо шахрайств, а найголовніше, відсутність в ній інформації про жертв, вкрай ускладнює визначення і конкретизацію завдань, напрямків і форм профілактики розкрадання. У цих умовах поряд з удосконаленням самої статистичної звітності значно зростає потреба в проведенні все більш детальних і цільових і різносторонніх віктимологічних дослідженнях, про поведінку потерпілих, характер їх взаємовідносин зі злочинцем і правоохоронними органами та про масштаби шкідливих наслідків.

Останнім часом в науці з'являються порівняльно-правові дослідження норм про майнові злочини, проте, на жаль, питань здійснення віктимологічної профілактики шахрайства в зарубіжних країнах в них приділяється занадто мало уваги.

Отже, настав час найбільш повно і всесторонньо підійти до вирішення віктимологічних проблем запобігання шахрайства в нашій країні. А для цього необхідний комплекс наукових і практичних заходів,

спрямованих на формування дієвої та ефективної системи віктимологічної профілактики.

Список використаних джерел

1. Афанасенко С.І. Віктимологічна профілактика шахрайства // Автореферат дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право / С.І. Афанасенко . –К.; 2013. -23С.

2. Бандурка О.М. та інші Як не стати жертвою злочину. Поради і застереження / О.М. Бандурка, В.П. Бартків, Б.І. Рафалюк: За заг ред. О.М. Бандурки.-К., 2004.-159 с. (правова освіта населення).

3. Ревина Н.В., Ростокинський А.В. «Опыт зарубежных стран в развитии виктимологической профилактики мошенничества» // Ревина Н.В., Ростокинський А.В /Бизнес в законе.Економико-юридический журнал №1. 2018 С.182-185

Перепелиця Максим Іванович,

здобувач ступеня вищої освіти
магістра за спеціальністю
«Психологія» Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор
кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх
справ, доктор юридичних наук,
професор **Охріменко І.М.**

МОТИВАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

У комплексі проблем особистості проблема мотивації, рушійних сил поведінки залишається на сьогодні однією з найважливіших. Дослідження проблеми мотивації здійснювалося у працях таких вчених як А. Маслоу, Х. Хекхаузен, В. А. Іванников, Д. Аткінсон, С. П. Льїн, О. М. Леонтьєв, В. І. Ковальов та інших.

Професійна мотивація – це дія конкретних мотивів, які обумовлюють вибір професії і тривале виконання обов’язків, пов’язаних з нею, вибір місця роботи, бажання звільнитися тощо. Професійна мотивація формується під впливом факторів навколишньої дійсності, роботи з профорієнтації.

Більшість науковців відмічає що, ефективність діяльності працівника правоохоронного органу залежить як від різноманітних об’єктивних факторів (організаційних, соціально-психологічних й ін.),